

KATARZYNA BALBUZA
(Poznań)

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA POD TYTUŁEM „MEMINISTI? PAMIĘĆ I NIEPAMIĘĆ W ŚWIECIE STAROŻYTNYM, ŚWIAT STAROŻYTNY W PAMIĘCI I NIEPAMIĘCI”

W dniach 20–22 września 2017 r. odbyła się kolejna ogólnopolska konferencja starożytnicza organizowana przez Komisję Historii Starożytnej przy Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Historycznego. To cykliczne wydarzenie szczyli się już niemal czterdziestoletnią tradycją¹. Tegoroczna konferencja miała miejsce w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w nowym gmachu Instytutu Historii UAM na Morasku (*Collegium Historicum*). Organizatorami wydarzenia były trzy podmioty: Komisja Historii Starożytnej przy Zarządzie Głównym PTH



1. Hol *Collegium Historicum*. W tle aula im. Gerarda Labudy. © P. Namiota

¹ Komisja Historii Starożytnej PTH została powołana na mocy uchwały Zarządu Głównego PTH z 7 listopada 1978 r. Przewodniczącym Komisji, która pierwotnie liczyła dwadzieścia dziewięć osób, został prof. dr hab. Józef Wolski (UJ), zastępcą prof. dr hab. Tadeusz Kotula (UWr), sekretarzem dr Edward Dąbrowa (UJ). Pierwsze jej posiedzenie odbyło się w dniach 17–19 października 1979 r. w Mogilanach k. Krakowa (Ośrodek Konferencyjny Polskiej Akademii Nauk). Wzięło w nim udział 22 członków Komisji.

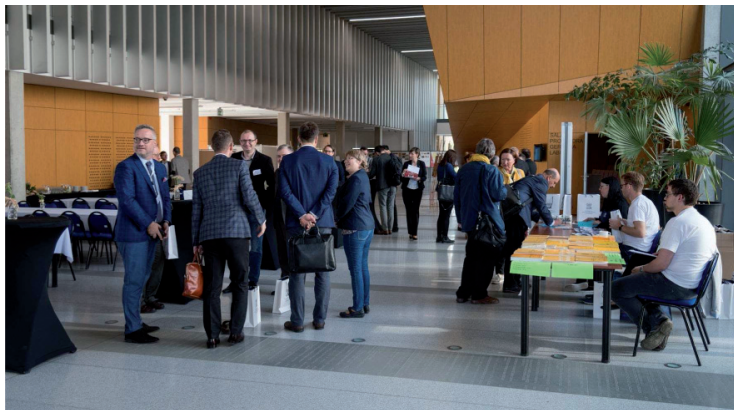
(przewodnicząca: dr hab. Maria Musielak, prof. UAM, sekretarz: dr hab. Katarzyna Balbuza, prof. UAM), poznański Oddział PTH oraz Zakład Historii Społeczeństw Antycznych Instytutu Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Poznań po raz drugi był gospodarzem konferencji i spotkania członków Komisji Historii Starożytnej PTH².



2. Plakat konferencji. Koncepcja: K. Balbuza, projekt graficzny: P. Namiota

Do udziału w konferencji zgłosiło się pierwotnie 90 uczestników, w tym 79 referentów. Ostatecznie zaplanowano w programie 70 referatów (wygłoszono 66). W wydarzeniu wzięli udział naukowcy z dwudziestu dwóch uniwersytetów, w tym trzech zagranicznych, dwóch akademii, jednej instytucji naukowo-kulturalnej (muzeum) i 5 badaczy niezależnych (Brzeg, Bydgoszcz, Poznań). Trzy najliczniej reprezentowane jednostki naukowe to Uniwersytet im. Adama Mickiewicza (15 prelegentów, 6 uczestników biernych), Uniwersytet Wrocławski (8 prelegentów, 1 uczestnik bierny) oraz Uniwersytet Warszawski (6 prelegentów).

² W Poznaniu Komisja spotkała się po raz pierwszy w 2002 r. (19–21 września). Pod auspicjami ówczesnego jej przewodniczącego, prof. dr hab. Leszka Mrozewicza, odbyła się wówczas konferencja pt. „Miasto starożytne”. Materiały z konferencji, w której wzięło udział dwudziestu ośmiu referentów z trzynastu polskich ośrodków uniwersyteckich, ukazały się dwa lata później: *Miasto w starożytności. Materiały z ogólnopolskiej konferencji Poznań, 19–21 września 2002 r.*, oprac. L. Mrozewicz, K. Balbuza, Wydawnictwo VIS, Poznań 2004.



3. Hol *Collegium Historicum*. Uczestnicy konferencji przed sesją plenarną (20 września 2017 r.).
 © P. Namiota



4. Zdjęcie zbiorowe uczestników konferencji 20 września 2017 r. przed aulą im. Gerarda Labudy.
 © P. Namiota

Ideą konferencji zatytułowanej „*Meministi? Pamięć i niepamięć w świecie starożytnym, świat starożytny w pamięci i niepamięci*”³ było zaproszenie do dyskusji nad zagadnieniami pamięci i niepamięci w świecie starożytnym. Oba zjawiska

³ Nadtytuł konferencji opatrzony znakiem zapytania: „*Meministi?*” nawiązuje do historii opowiedzianej przez Senekę Młodsze w *De beneficiis* (Sen. Ben. V 25, 2). Mówi ona o tym, jak pewnego razu jeden z dawnych towarzyszy Tyberiusza, krótko po objęciu przez tegoż władzy, zadał mu pytanie, które miało przypomnieć cesarzowi o ich znajomości. Pytanie rozpoczęło słowo *meministi* („czy pamiętasz...?”). Cesarz szybko mu przerwał i odparł krótko – *non memini [...], quid fuerim* („nie pamiętam [...], czym byłem”). Komentarz Seneki do tej sytuacji brzmi: *optanda erat oblivio*. Życzeniem cesarza było zapomnieć. Autorką tytułu i pomysłodawczynią tematyki konferencji była sekretarz Komisji dr hab. Katarzyna Balbuza, prof. UAM. Propozycja została zaakceptowana przez przewodniczącą Komisji Historii Starożytnej PTH dr hab. Marię Musielak, prof. UAM, oraz pozostałych członków Zakładu Historii Społeczeństw Antycznych IH UAM.

funkcjonowały w starożytności, podobnie jak dziś, na dwóch przeciwległych biegunach ludzkiej świadomości i działań, a współistniejąc obok siebie, wzajemnie się przeplatały. Z racji swojej dużej popularności *memory studies* awansowały do najważniejszych obecnie obszarów badań historycznych. Celem konferencji było zaproponowanie kolejnego spojrzenia na to wieloaspektowe zagadnienie rozpatrywane w wymiarach społecznym, kulturowym czy politycznym, a także zachęcenie do refleksji nad pamięcią i niepamięcią nie tylko przez pryzmat świata starożytnego, ale również epok późniejszych. Z racji szerokiego spektrum zjawisk kulturowych, których studia nad pamięcią dotyczą, integrując badaczy reprezentujących wiele dyscyplin naukowych, ów naukowy namysł nad zawartą w tytule problematyką miał charakter interdyscyplinarny.



5. Przemówienie dr hab. Marii Musielak, prof. UAM podczas inauguracji konferencji.
© P. Namiota

Uroczysta inauguracja konferencji miała miejsce 20 września o godzinie dziewiętej w auli im. Gerarda Labudy *Collegium Historicum*. Składały się na nią wystąpienia władz Komisji Historii Starożytnej PTH (przewodniczącej, dr hab. Marii Musielak, prof. UAM, i sekretarza, dr hab. Katarzyny Balbuzy, prof. UAM), Wydziału Historycznego (prodziekana ds. dydaktycznych, dr hab. Andrzeja Michałowskiego, prof. UAM), dyrekcji Instytutu Historii UAM (dyrektora IH UAM, prof. dr hab. Józefa Dobosza) oraz PTH (wiceprezes poznańskiego oddziału PTH, dr hab. Katarzyny Balbuzy, prof. UAM). Maria Musielak przypomniała w zarysie historię spotkań Komisji Historii Starożytnej PTH, zwracając uwagę na zbliżającą się czterdziestą ich rocznicę, która przypadnie na 2019 r. (il. 5). Andrzej Michałowski podkreślił w swoim wystąpieniu znaczenie pamięci (łac. *memoria*) dla badań specjalistów zajmujących się epokami dawnymi – między innymi historyków i archeologów (il. 6). Józef Dobosz, życząc uczestnikom konferencji owocnych obrad,

uwypatnił rolę Polskiego Towarzystwa Historycznego, przy którym działa Komisja Historii Starożytnej, a także zwrócił uwagę między innymi na to, że miejsce obrad konferencji to nie tylko siedziba Instytutu Historii i Wydziału Historycznego, ale i poznańskiego oddziału PTH (il. 7). Katarzyna Balbuza powitała uczestników konferencji i życząc udanych obrad przypomniała, że spotkanie to wiąże się ze szczególną okazją – jubileuszem piętnastolecia konferencji Komisji Historii Starożytnej PTH w Poznaniu⁴ (il. 8).



6. Przemówienie dr. hab. Andrzeja Michałowskiego, prof. UAM, prodziekana ds. dydaktycznych Wydziału Historycznego UAM podczas inauguracji konferencji. © P. Namiota



7. Wystąpienie prof. dr. hab. Józefa Dobosza podczas inauguracji konferencji. © P. Namiota

⁴ Zob. wyżej, przyp. 2.



8. Powitanie uczestników konferencji przez dr hab. Katarzynę Balbuzę, prof. UAM, sekretarza Komisji Historii Starożytnej PTH i wiceprezesa poznańskiego Oddziału PTH. © P. Namiota

Obrady w pierwszym dniu konferencji rozpoczęła złożona z dwóch części sesja plenarna w auli im. Gerarda Labudy IH UAM. Pierwsza część, której przewodniczyła prof. dr hab. Danuta Musiał (UMK), zawierała dwa referaty z zakresu antyku greckiego i rzymskiego, wygłoszone przez naukowców z UAM: prof. dr hab. Elżbietę Wesołowską („Fedra i Klitajmestra. Dwie kobiety – dwa sposoby pamiętania”; il. 9)



9. Wykład inauguracyjny prof. dr hab. Elżbiety Wesołowskiej (UAM). © P. Namiota

i prof. dr. hab. Leszka Mrozewicza („Romanizacja Imperium Romanum”; il. 10–11). W ramach drugiej części sesji plenarnej, moderowanej przez prof. dr. hab. Elżbietę Wesołowską, zostały zaprezentowane trzy wystąpienia: prof. dr. hab. Kazimierza Lewartowskiego z Uniwersytetu Warszawskiego (pt. „Czy Grecy mogli pamiętać epokę brązu?”), prof. dr. hab. Krzysztofa Nawotki z Uniwersytetu Wrocławskiego (pt. „Pamięć o ocaleniu domu Pindara w Tebach”) i prof. dr. hab. Tomasza Polańskiego z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach (pt. „Niepamięć jako doświadczenie współczesnych podróży po starożytnym Wschodzie”).



10. Wykład prof. dr. hab. Leszka Mrozewicza podczas pierwszej sesji plenarnej. © P. Namiota



11. Dyskusja po pierwszej sesji plenarnej. © P. Namiota

Po południu kontynuowano obrady, które podzielono na trzy równoległe sekcje. Pierwsza konferowała pod przewodnictwem prof. dr. hab. Krzysztofa Nawotki (UWr). W jej ramach swoje referaty wygłosili: dr hab. Krzysztof Narecki, prof. KUL: „Pojęcie *mneme* – *pamięci* – w greckich źródłach literackich epoki przedsokratyków”, mgr Aleksandra Szokalska (UWr): „Greckie sposoby na pamięć. O mnemotechnice i ćwiczeniu duszy”, mgr Piotr K. Głogowski (UWr): „Ἀπομνημονεύω: wprowadzenie przekazu a jego wartościowanie” oraz dr Tomasz Mojsik (UwB): „*Mnemeion*: pamięć, kolekcjonowanie pamiętek i kult wybitnych jednostek”. Sekcja druga, prowadzona przez dr. hab. Andrzeja Łosia, prof. UWr, obradowała pod znakiem sztuki i literatury. Swoje wystąpienia zaprezentowali dr Dorota Gorzelany (Muzeum Narodowe w Krakowie): „Wątki epickie a malarstwo wazowe na przykładzie wybranych przedstawień motywów homeryckich”, doc. Anastazja Baukowa (Uniwersytet we Lwowie): „Uwiecznione sny. Motyw snu w literaturze antycznej”, dr hab. Monika Szczot (UAM): „Pamięć i jej rola w satyrze antycznej” oraz dr Adrian Szopa (UP): „«Klasyczna» przeszłość w panegyrykach łacińskich późnej starożytności”. Trzecia sekcja pracowała pod kierunkiem dr hab. Danuty Okoń, prof. US. Wystąpiła tu jedna prelegentka, dr hab. Monika Miazek-Męczyńska (UAM): „*Memento amoris*, czyli o technikach przywoływania obrazów z przeszłości w *Heroidach* Owidiusza”, oraz trzej prelegenci: dr hab. Andrzej Gillmeister, prof. UZ: „*Annales Maximi*. Przeszłość Rzymu pomiędzy pismem, pamięcią a rytuałem”, dr hab. Miron Wolny (UWM), „Pamięć o Hannibalu w kulturze antycznej i w europejskich wyobrażeniach” a także dr Lechosław Olszewski (badacz niezależny, Poznań), „Pamięć zmysłowa: o zapachu boskości”. Wszystkie trzy sekcje spotkały się w tym dniu ponownie, aby kontynuować obrady. W tej części dnia referaty były ułożone chronologicznie. Sekcja pierwsza, kierowana przez dr. hab. Norberta Rogosza (UŚ) konferowała nad zagadnieniem pamięci i niepamięci w okresie republiki rzymskiej. Referaty przedstawili: dr Tomasz Ładoń (AJD): „*Valerii Flacci* – zapomniani stronnicy Lucjusza Korneliusza Sulli”, dr Paweł Madejski (UMCS – w związku z nieobecnością dr. Madejskiego jego referat odczytał dr Henryk Kowalski): „Starania Cyncerona o upamiętnienie jego konsulatu, czyli jak pamiętać o sprzysiężeniu nie pamiętając o Katylinie (i innych)”, mgr Katarzyna Całus (AJD): „Afera Wettiusza w 59 roku p.n.e. – zapomniany epizod z dziejów późnej republiki”, dr Bronisław Szubelak (badacz niezależny, Brzeg): „Geneza uzbrojenia legionisty rzymskiego schyłku republiki w przekazie historiograficznym i w świetle aktualnego stanu badań” oraz dr hab. Hanna Appel (UMK): „Z dziejów pamięci wyborczej okresu późnej republiki rzymskiej”. Sekcja druga rozważała zagadnienia pamięci i niepamięci w okresie pryncypatu. Tę część obrad prowadził dr hab. Krzysztof Królczyk, prof. UAM. Wystąpili w niej: dr hab. Piotr Berdowski (UR): „*Sic agitur censura et sic exempla parantur* (Ov. *Fasti* VI 647–648). Głos w dyskusji na temat cenzury w Rzymie za panowania Augusta”, dr hab. Przemysław Wojciechowski, prof. UMK: „*Ob memoriam*. Fundacje komemoracyjne i rzymskie stowarzyszenia religijne w okresie wczesnego cesarstwa”, dr Dominika Grzesik (UWr): „Delfickie inskrypcje honoryfikacyjne

jako źródło pamięci o elitach miejskich” oraz dr hab. Maria Musielak, prof. UAM: „Zaginiona biografia: *Epaminondas* Plutarcha”⁵. Sekcja trzecia, poświęcona tematyce późnoantycznej i bizantyńskiej, obradowała pod przewodnictwem dr. hab. Ireneusza Łucia (UMCS). Wystąpili tutaj: dr Mariusz Ciesielski (badacz niezależny, Bydgoszcz): „Milczenie źródeł archeologicznych jako przejaw akulturacji Swebów w hiszpańskiej Gallecji”, dr Kamilla Twardowska (MNK): „Cyrus – zapomniany polityk i poeta z V wieku”, dr hab. Szymon Olszaniec, prof. UMK: „Prefekt *praetorio* w oczach Jana Lydosa”, dr hab. Jacek Wiewiorowski, prof. UG: „Pamięć o antycznej preturze w ustawodawstwie Justyniana Wielkiego” oraz dr hab. Anna Kotłowska, prof. UAM: „Słowianie w historii Teofilakta Simokatty”.

W drugim dniu konferencji obrady rozpoczęła sesja plenarna, którą poprowadził prof. dr hab. Leszek Mrozewicz (UAM). W jej ramach odbyły się cztery wykłady. Dr hab. Andrzej Łoś, prof. UW, przedstawił referat „Pamięć i niepamięć: obalenie monarchii i początki republiki”, prof. dr hab. Danuta Musiał (UMK) rozważała „Znaczenie pamięci w relacjach Rzymian z bogami”, prof. dr hab. Adam Łukaszewicz (UW) wygłosił wykład „Pamięć na manowcach: legenda o Memnonie”, natomiast prof. dr hab. Oleh Petreczko (Uniwersytet w Drohobyczu) zaprezentował odczyt „Potępienie pamięci w Związku Radzieckim przez pryzmat historii starożytnego Rzymu”. Po dyskusji uczestnicy konferencji kontynuowali obrady, podobnie jak w poprzednim dniu, w trzech panelach, które odbywały się równolegle. Pierwszy z paneli moderował dr hab. Przemysław Wojciechowski, prof. UMK. W sesji tej wystąpili referenci, którzy wygłosili następujące referaty: dr hab. Witold Tyborowski (UAM): „Niepamięć (*mašúm*) w dokumentach okresu starobabilońskiego (XIX–XVII w. p.n.e.) i co ona oznacza?”, mgr Paulina Nicko-Stępień (UWr): „«Dopóki żyję, żywisz mnie – kiedy umrę, będziesz mi składać ofiary pogrzebowe» – *kispum* jako rytuał pamięci o bliskich zmarłych w starożytnej Mezopotamii”, dr Dominika Grzesik (UWr): „Delfickie inskrypcje honoryfikacyjne jako źródło pamięci o elitach miejskich”, dr Michał N. Faszczka (AH): „*In memoriam militis Romani*. Formy upamiętniania zmarłych jako przejaw zmiany mentalności obywateli pełniących służbę wojskową u schyłku republiki rzymskiej” oraz dr Wojciech Pietruszka (UWr): „Pamięć o ludziach bez przeszłości – kampanjscy *Augustales* w świetle materiału epigraficznego”. Sekcja druga rozważała w tym samym czasie temat pamięci i niepamięci w III wieku n.e. i później. Obradom przewodniczyła dr hab. Danuta Okoń, prof. US. Wygłoszono następujące referaty: dr Daria Janiszewska-Sieńko (UZ): „*Damnatio memoriae* w rzymskiej sztuce i ikonografii doby Sewerów”, mgr Mateusz Raszyński (UAM): „*De mortuis aut bene aut nihil?* O ideologicznych uwarunkowaniach wizerunku panującego w *Historia Augusta* na przykładzie biografii cesarzy wojskowych”, dr Michał Baranowski (UwB): „Pamięć i kreatywność łacińskich źródeł opisujących kryzys III wieku”, dr hab.

⁵ Ostatnim zaplanowanym w tej sekcji referentem był dr Piotr Jagła (badacz niezależny, Poznań): „*Mnemosyne* i wszechwiedza bogów wobec skłonności człowieka do zapominania własnych złych uczynków”, jednak referat nie został wygłoszony.

Robert Suski (UwB): „Biblioteki, pamięć i *Historia Augusta*. Rola powoływania się na *Bibliotheca Ulpia* w *Historia Augusta*” oraz dr Paweł Filipczak (UŁ): „Pamięć o najdawniejszych dziejach Antiochii w świetle *Mowy na cześć Antiochii* retora Libaniasza”. Sekcja trzecia debatowała pod przewodnictwem prof. dr. hab. Adama Łukaszewicza (UW). Wystąpienia, które miały tam miejsce, dotyczyły tematyki recepcji: dr hab. Piotr Kochanek, prof. KUL: „Mnemotechnika w geografii i kartografii starożytnej i średniowiecznej”, mgr Ewa Kluska-Jaśkowiak (UŚ): „Mit praojca narodu w pamięci rzymskiej i w *Kronice polskiej* mistrza Wincentego (tzw. Kadłubka)”, dr Ewa Bugaj (UAM): „O starożytnych i współczesnych działaniach w sferze pamięci na wybranych przykładach rzymskiego kolekcjonerstwa i współczesnych muzeów sztuki antycznej” i dr hab. Krzysztof Królczyk, prof. UAM: „Badania nad antykiem na Reichsuniversität Posen – zapomniana karta z dziejów nauki”⁶. Po zakończeniu obrad większość uczestników konferencji udała się na zaproponowane przez organizatorów wycieczki na Górę Moraską (prowadzenie: Krzysztof Królczyk) oraz do ICHOTu (prowadzenie: Katarzyna Balbuza, Roman Deiksler). Następnie uczestnicy konferencji udali się na uroczysty bankiet, który odbył się w Ogrodzie Smaków Pani Marii, w dawnym gmachu Instytutu Historii UAM, przy ul. Święty Marcin 78.

Ostatni dzień konferencji rozpoczął się trzema odbywającymi się równolegle sesjami. Sekcja pierwsza, prowadzona przez prof. dr. hab. Tomasza Polańskiego (UJK), debatowała nad uwarunkowaniami politycznymi pamięci. Wygłoszono tu następujące referaty: dr hab. Norbert Rogosz (UŚ): „Przyczyny drugiej wojny domowej w republice rzymskiej (49–45 p.n.e.) w pamięci jej współczesnych i potomnych”, mgr Roman Deiksler (UAM): „Pamięć o namiestnikach rzymskich w Judei przed pierwszym powstaniem żydowskim”, mgr Kacper Ziemia (UW): „Pamięć i niepamięć o Judzie Machabeuszu w tekstach propagandowych dynastii hasmonejskiej”, mgr Michał Halamus (UWr): „Pamiętaj, skąd pochodzisz! Tradycja mitrydatejska w polityce władców klienckich Rzymu z północnych wybrzeży Morza Czarnego”, dr hab. Katarzyna Maksymiuk, prof. UPH: „Skazani na niepamięć. Marginalizacja roli rodów partyjskich w Iranie w historiografii sasanidzkiej (aspekty militarne)” oraz dr Piotr Letki (badacz niezależny, Brzeg): „Taktyka i pamięć, czyli bitwa pod Argentoratum w opisie Ammianusa Marcellinusa”. Sekcję drugą, która mogłaby nosić tytuł „Obrazy i słowa”, a którą kierował prof. dr hab. Wiesław Kaczanowicz (UŚ), rozpoczęło wystąpienie mgr Katarzyny Kosteckiej (UW) „Co kryją wspomnienia bogów? Dwa obrazy stosunków na Olimpie w *Iliadzie*”. Następne referaty przedstawili mgr Krzysztof Leszek (UWM): „*Famamque et fata nepotum*. Przedstawianie «przyszłości» w *Eneidzie* na przykładzie opisu tarczy Eneasza”, mgr Anna Zawadzka (UW): „Upamiętnienie wojen dackich Trajana w obrazach

⁶ W ramach tego panelu były zaplanowane dwa dodatkowe referaty, które nie zostały wygłoszone: prof. Sarkisa S. Kazarowa z Uniwersytetu w Rostowie nad Donem: „Dodona w pamięci historycznej (od starożytności do czasów współczesnych)”; oraz dr Emilii Twarowskiej-Antczak z UAM: „*Speculum memor*. Antyk a XIX-wieczna fotografia”.

i słowach”, dr hab. Katarzyna Balbuza, prof. UAM: „Memoratywne znaczenie numizmatów rzymskich. Przykład *nummi restituti* – kilka spostrzeżeń na przykładzie mennictwa cesarza Tytusa”, dr hab. Agata A. Kluczek (UŚ): „Moneta – *memoria* – *imago* – *monumentum*. O znaczeniu monety rzymskiej dla przechowywania pamięci i jej konstruowania” oraz dr Elena J. Klenina (UAM), pod tytułem „Klasyczna nekropola Chersonezu Taurydzkiego”. Sekcji trzeciej, która odbywała się pod znakiem pamięci w kontekście chrześcijańskim, przewodniczył dr hab. Piotr Kochanek, prof. KUL. Wykaz referatów: dr hab. Sebastian Ruciński (UKW): „Prefekci Rzymu w źródłach chrześcijańskich I–III w. n.e.”, dr hab. Ireneusz Milewski, prof. UG: „Jak długo Konstantyn Wielki pozostał wyznawcą *Solis Invicti*?”, dr hab. Dariusz Spychała (UKW): „Biskup Rzymu Juliusz I jako obrońca ortodoksji nicejskiej w pamięci i tradycji Kościoła Zachodniego w IV w. n.e.”, mgr Jerzy Szafranowski (UW): „Pamiętać, ale jak i dlaczego? Rozbieżne narracje o początkach klasztoru w Lerynie” oraz dr Andrzej B. Biernacki (UAM): „Święci – męczennicy w Novae w świetle źródeł archeologicznych”⁷. Uroczyste zakończenie obrad miało miejsce o godzinie 11.40 w auli im. Gerarda Labudy.

Wzorem poprzednich spotkań Komisji Historii Starożytnej PTH jej członkowie wzięli udział w zebraniu⁸, podczas którego wyłoniono nowe władze Komisji. Przewodniczącą została wybrana dr hab. Małgorzata Pawlak, prof. UW, natomiast sekretarzem – dr Dominika Grzesik (UWr). Tym samym ustalono, że gospodarzem następnej konferencji Komisji będzie Uniwersytet Wrocławski, a terminem, w którym się ona odbędzie, będzie rok 2020⁹. Jednocześnie poczyniono dodatkowe ustalenia. Dokonano wyboru zastępcy przewodniczącej Komisji, którym został dr hab. Andrzej Gillmeister, prof. UZ. Zobowiązał się on do zorganizowania kolejnej (po Wrocławiu) konferencji Komisji Historii Starożytnej w 2022 r. w Zielonej Górze. Podczas zebrania uzgodniono również, że następna (po Zielonej Górze) konferencja PTH odbędzie się w Białymstoku w 2024 r. (propozycja dr hab. Roberta Suskiego). Obecni na zebraniu członkowie Komisji wyrazili aprobatę i zadowolenie z tak dalekosiężnych planów, jakie poczyniono w sprawie następnych spotkań Komisji Historii Starożytnej PTH. Podczas zebrania głos zabrał dr Henryk Kowalski (UMCS), który przypomniał o kronice spotkań Komisji, którą założyła dr hab. Danuta Okoń, prof. US, w 2013 r. podczas odbywającej się wówczas

⁷ W sesji tej zaplanowany był również niewyłoszony referat pt. „*Pamiętniki Apostolskie* w pismach Justyna Męczennika. Początki kształtowania się chrześcijańskiej pamięci autorstwa” ks. dr hab. Leszka Misiarczyka, prof. UKSW.

⁸ Zgodnie z uchwałą podjętą podczas konferencji Komisji Historii Starożytnej PTH, która odbyła się 23–25 października 1985 r. w Ośrodku Uniwersytetu Wrocławskiego w Karpaczu, członkiem Komisji może być każdy pracownik naukowy od stopnia doktora. Zob. T. Kotula, *Ekonomiczne i społeczne problemy starożytności (z obrad Konferencji Komisji Historii Starożytnej przy ZG PTH)*, Meander 42, 1988, s. 59.

⁹ Konferencja powinna się planowo odbywać co dwa lata, jednak organizację przesunięto o rok z uwagi na zaplanowany na 2019 r. Powszechny Zjazd Historyków Polskich. Decyzję o przesunięciu terminu zgodnie zaakceptowali zgromadzeni na zebraniu członkowie Komisji.

konferencji w Uniwersytecie Szczecińskim. Następnie kronikę uzupełnili lubelscy organizatorzy konferencji z 2015 r., która miała miejsce w UMCS. Na poznańskim zebraniu Komisji kronikę przekazano na ręce organizatorów trwającej właśnie konferencji z prośbą o jej przekazanie za trzy lata (w 2020 r.) do Wrocławia, gdzie odbędzie się kolejne spotkanie członków Komisji.

balbuza@amu.edu.pl

ARGUMENTUM

Narratur de seminario Collegii Historiae Antiquae Societatis Historicae Polonae „Meministi? De memoria et oblivione in temporibus antiquis et de temporibus antiquis in memoria et oblivione”, quod actum est Posnaniae diebus 20–22 mensis Septembris anni 2017.